

Kijk- en luisterwijzer voor Artistieke vorming

Focus Beeld	Focus Muziek
Kijk wijzer met een kijkwijzer	Luister wijzer met een luisterwijzer
1 De leerlingen beschrijven kunst- en cultuuruitingen vanuit eigen waarneming.	
Ik stel me open voor deze (nieuwe) kijkervaring! Ik ben nieuwsgierig, denk na en onderzoek	Ik stel me open voor deze (nieuwe) luisterervaring! Ik ben nieuwsgierig, denk na en onderzoek
- Ik bekijk het werk en verzin zelf een titel. - Wat is de echte titel van het werk? - Wie maakte het? - Waren er nog medewerkers om dit te realiseren? - Waar kun je het fysieke werk zien? <i>Links om je onderzoek te kunnen volbrengen: websites, YouTube, documenten ...</i>	- Ik beluister het stuk en verzin zelf een titel. - Wat is de echte titel van het stuk? - Wie maakte/componeerde het stuk? - Wie schreef de tekst? - Wie voert het stuk uit? <i>Links om je onderzoek te kunnen volbrengen: websites, YouTube, documenten</i>
2 De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.	
Ik licht de VORM toe: bouwstenen, technieken en materialen	Ik licht de VORM toe: bouwstenen, technieken en materialen
Welke bouwstenen zijn sterk aanwezig en hoe (via kijkvragen)? Lijn, kleur, licht, vorm, compositie, ruimte, textuur. Welke materialen en technieken spelen een belangrijke rol in dit werk? Leg uit. (via overzicht BMT, adjectiefklok ... voor een goede verwoording.)	Welke bouwstenen zijn sterk aanwezig en hoe (via luistervragen)? Melodie, ritme, samenklank, klankkleur/materialen, dynamiek, tempo en vorm. Welke materialen en technieken spelen een belangrijke rol in dit werk? Leg uit. (via overzicht BMT, adjectiefklok ... voor een goede verwoording.)
Ik licht het ONDERWERP toe	Ik licht het ONDERWERP toe
Wat vertelt de kunstenaar ons? Waarover gaat het werk? Wat is het thema van het werk? Wat zie ik? Wat zien mijn klasgenoten? Vergelijk	Wat vertelt de componist (en de tekstschrijver) ons? Waarover gaat het werk? Wat is het thema van het werk? Wat hoor ik? Wat horen mijn klasgenoten? Vergelijk

Ik licht de BEDOELING toe	Ik licht de BEDOELING toe
Waarom creëerde de kunstenaar dit werk? Wat is de bedoeling van de kunstenaar? Wat is de functie van het werk? Waarvoor is het gemaakt? In welke context? Met welk doel wordt het kunstwerk gebracht? Wat wil de maker (of opdrachtgever) of de beschouwer ermee bereiken? Doel en functie <i>(De oorspronkelijke bedoeling van de maker of opdrachtgever kan anders zijn dan de functie die wij er nu als kijker aan geven)</i> 0 levensbeschouwelijk (religieus, ritueel, viering ...) 0 esthetisch (schoonheid, anti-schoonheid, inleving, herkenning, vervreemding, confrontatie) 0 politiek (status, huldiging, protest, bewustwording, het verspreiden van opvattingen ...) 0 economisch (werk, reclame) 0 educatief (opvoeding, therapie, zelfreflectie, bezinning, voorlichting, informatief, oefening ...) 0 vermaak (amusement, decoratie, expressie, verpozing, gezelligheid, sfeerbrenger ...) 0 illustratief of ondersteunend (boek, reclame ...) 0 manipuleren 0 beïnvloeden (in goede sfeer/stemming brengen) 0 ...	Waarom schreef de componist dit werk? Wat is de bedoeling van de kunstenaar? Wat is de functie van het werk? Waarvoor is het gemaakt? In welke context? Met welk doel wordt het kunstwerk gebracht? Wat wil de maker (of opdrachtgever) of de beschouwer ermee bereiken? Doel en functie <i>(De oorspronkelijke bedoeling van de maker of opdrachtgever kan anders zijn dan de functie die wij er nu als luisteraar aan geven)</i> 0 levensbeschouwelijk (religieus, ritueel, viering ...) 0 esthetisch (schoonheid, anti-schoonheid, inleving, herkenning, vervreemding, confrontatie) 0 politiek (status, huldiging, protest, bewustwording, het verspreiden van opvattingen ...) 0 economisch (werk, reclame) 0 educatief (opvoeding, therapie, zelfreflectie, bezinning, voorlichting, informatief, oefening ...) 0 vermaak (amusement, decoratie, expressie, verpozing, gezelligheid, achtergrondmuziek ...) 0 illustratief of ondersteunend (film, reclame ...) 0 manipuleren 0 beïnvloeden (in goede sfeer/stemming brengen) 0 activiteitsfunctie (dansen, marcheren ...) 0 ...
⇒ Ik licht toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.	⇒ Ik licht toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.
Hoe verbeeldt de kunstenaar dit onderwerp? Hoe brengt de kunstenaar het onderwerp tot leven? Hoort de kunstenaar ... 'ergens' (collectief, strekking, school, stijl ...) bij, of 'heeft hij het lef om nergens bij te horen' en zijn eigen pad te banen?	Hoe verklankt de componist dit onderwerp? Hoe brengt de componist het onderwerp tot leven? Hoort de componist, zanger, groep, uitvoerder ... 'ergens' bij, of 'heeft hij het lef om nergens bij te horen' en zijn eigen pad te banen?

Vertelt het kunstwerk een verhaal of verwijst het eerder (in de diepte) naar een stemming, emotionele toestand, gemoedsgesteldheid van artiest, volk, bezorgdheid, algemeen menselijk thema ...?	Vertelt het kunstwerk een verhaal of verwijst het eerder (in de diepte) naar een stemming, emotionele toestand, gemoedsgesteldheid van artiest, volk, bezorgdheid, algemeen menselijk thema ...?
3 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin die voorkomen.	
Ik breng beeldende kunst in verband met de TIJD waarin/waaruit ze voorkomt.	Ik breng muziek in verband met de TIJD waarin/waaruit ze voorkomt.
Uit welke periode of stijl komt deze kunstuiting? Gebruik eventueel de tijdlijn onderaan dit document. Hoe kan ik dit zien? Wat zijn typische beeldende elementen uit die periode of deze stijl?? Kan je dit werk linken aan een ander artistiek werk uit dezelfde periode?	Uit welke periode of stijl komt dit stuk? Gebruik eventueel de tijdlijn onderaan dit document. Hoe kan ik dit horen? Wat zijn typische muzikale elementen uit die periode of deze stijl? Kan je deze compositie linken aan een ander artistiek werk uit dezelfde periode? Wordt het muziekstuk op een bepaald moment (van de dag, in de week, vroeger en nu ...?) uitgevoerd?
Ik breng beeldende kunst in verband met de RUIMTE waarin/waaruit ze voorkomt.	Ik breng muziek in verband met de RUIMTE waarin/waaruit ze voorkomt.
Uit welk land en/of werelddeel komt dit beeldend werk? Gebruik eventueel de kaart onderaan dit document. Welke typische kenmerken/elementen uit dit land of deze regio kun je zien in het kunstwerk? Kan je dit werk linken aan een ander artistiek werk uit dezelfde regio? In welke ruimte (binnen/buiten) kun je het beeldend werk zien? Staat of hangt het beeldend werk in de regio waar het vervaardigd werd? Komen de materialen uit de regio waar de kunstenaar leefde?	Uit welk land en/of werelddeel komt dit stuk? Gebruik eventueel de kaart onderaan dit document. Welke typische kenmerken/elementen uit dit land of deze regio kun je horen in het stuk? Kan je dit werk linken aan een ander artistiek werk uit dezelfde regio? In welke ruimte (binnen/buiten) wordt het stuk opgevoerd?
Ik breng beeldend werk in verband met het MAATSCHAPPELIJK DOMEIN waarin/waaruit ze voorkomt.	Ik breng muziek in verband met het MAATSCHAPPELIJK DOMEIN waarin/waaruit ze voorkomt.
Welke menselijke handeling of activiteit schuilt er achter het muziekstuk?	Welke menselijke handeling of activiteit schuilt er achter het muziekstuk?

O sociaal: beelden kunst als verbindingsmiddel tussen mensen, als communicatiemiddel, als versterker van sociaal gedrag (nationale monumenten en artistieke uitingen van bv. vaderlands- of regionaal, versterking (groeps)identiteit, culturele achtergrond ...) O economisch: beeld als bron van inkomsten (subsidies, reclame, sponsoring, assistentie bij uitvoering, aankoop, conservering en restauratie werk, assistentie...) O politiek: beeld als middel om politieke ideeën (pro of anti) te verspreiden, als statussymbool, om mensen te huldigen... O cultureel: beeld als middel om opvattingen te delen, gevoelens en ideeën te uiten (kunst), op zoek te gaan naar de zin van het leven (levensbeschouwelijk, godsdienst, ritueel, eredienst...) en het verzamelen van kennis (wetenschap).	O sociaal: muziek als verbindingsmiddel tussen mensen, als communicatiemiddel, als versterker van sociaal gedrag (feesten, in groep musiceren, concert of festival bezoeken, (groeps)identiteit, culturele achtergrond ...) O economisch: muziek als bron van inkomsten (subsidies, reclame, sponsoring, auteursrecht, uitvoering, assistentie ...) O politiek: muziek als middel om politieke ideeën (pro of anti) te verspreiden, als statussymbool, om mensen te huldigen... O cultureel: muziek als middel om opvattingen te delen, gevoelens en ideeën te uiten (kunst), op zoek te gaan naar de zin van het leven (levensbeschouwelijk, godsdienst, ritueel, eredienst...) en het verzamelen van kennis (wetenschap).
--	---

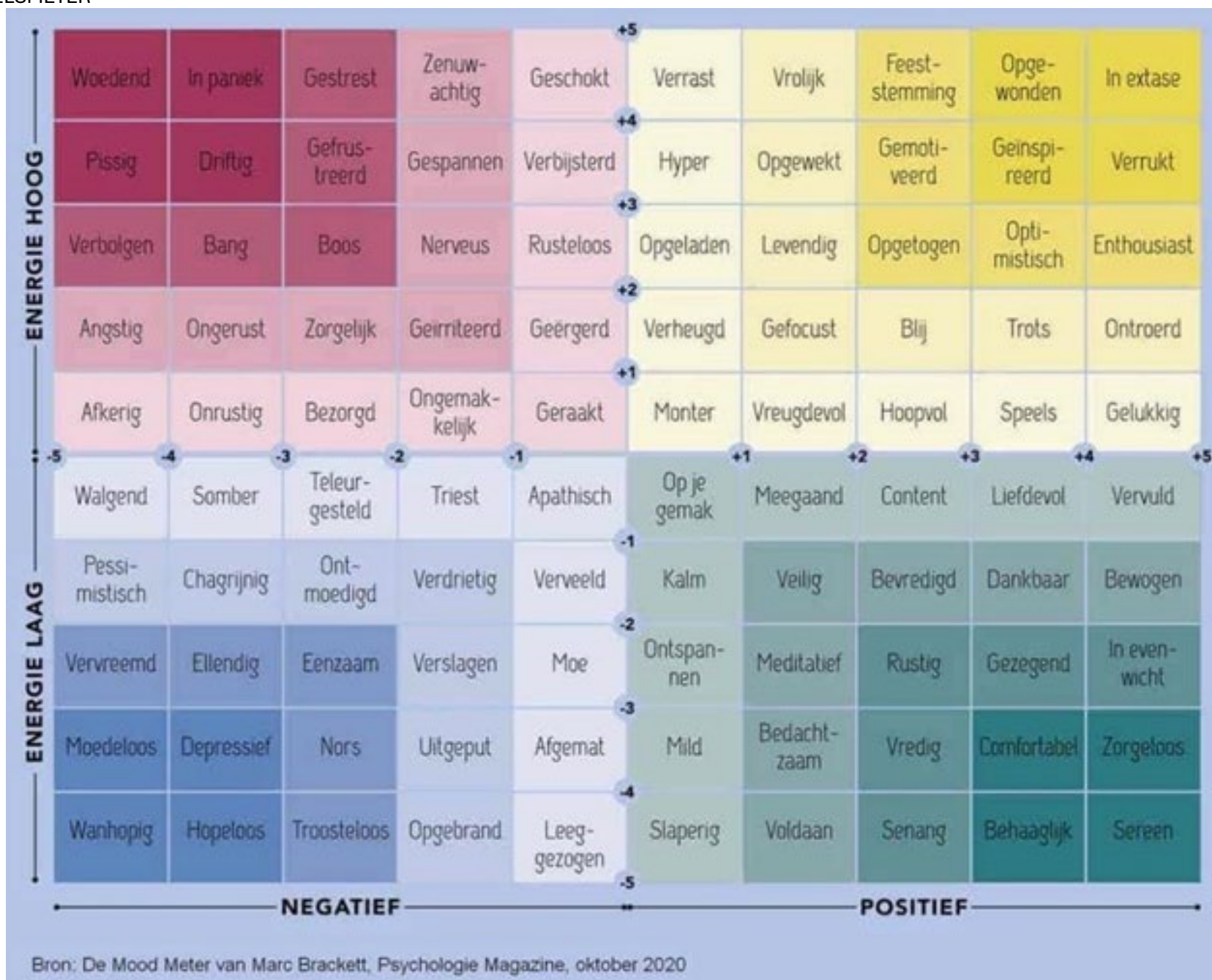
4 De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.

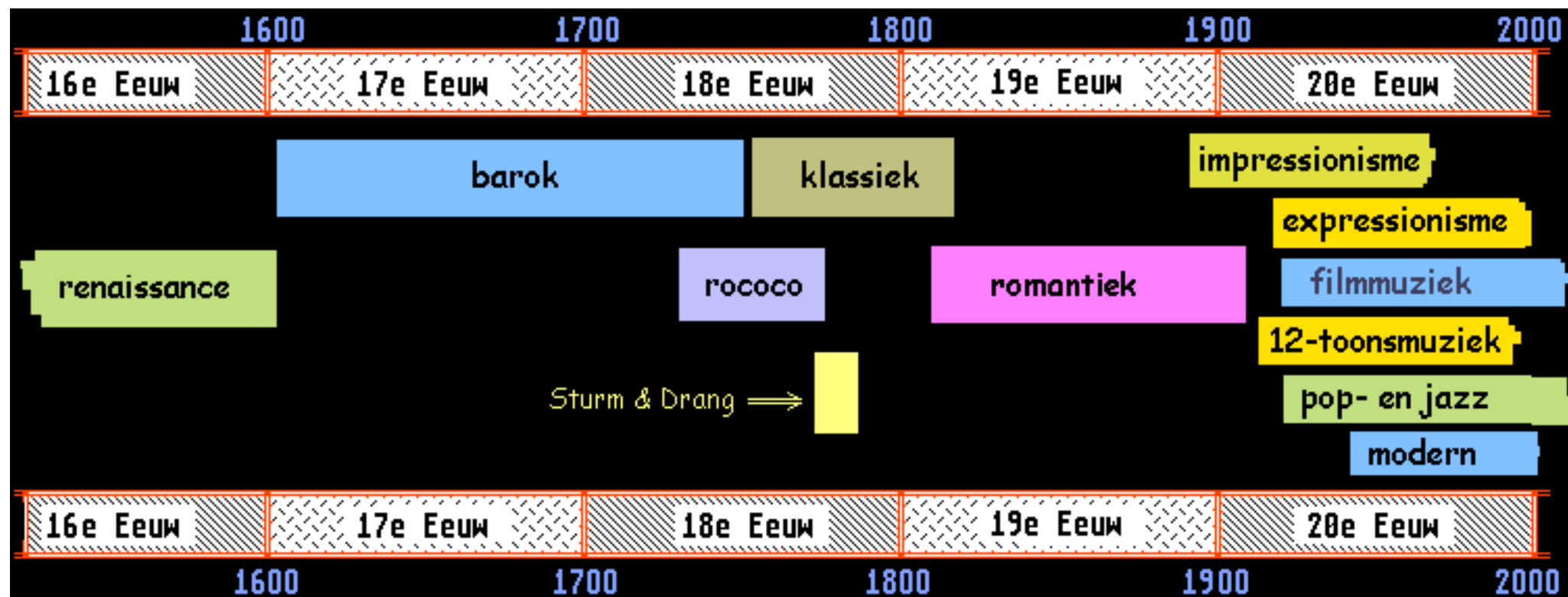
Ik zet bouwstenen, technieken en materialen van Beeld in.			Ik zet bouwstenen, technieken en materialen van Muziek in.		
BOUWSTENEN <i>CuLTuReeL VaK</i> Compositie Lijn Textuur Ruimte Licht Vorm Kleur	MATERIALEN Digitale Natuurlijke Plastische Soepele Papier en karton Schildermaterialen Tekenmaterialen Verbindingsmaterialen Kosteloze materialen	TECHNIEKEN Droge Natte Grafische Ruimtelijke Digitale Werken met soepele m. Mixed media Performance Om te beschouwen	BOUWSTENEN <i>MoSTeRDVaK</i> Melodie Samenklank Tempo Ritme Dynamiek Vorm Klankkleur	MATERIALEN Ritmische instrumenten Melodische instr. Harmonische instr. Lichaamseigen instr.	TECHNIEKEN ROND Vocaal musiceren Instrumentaal musiceren Transformeren Luisteren <i>Herhaling, variatie en contrast</i>

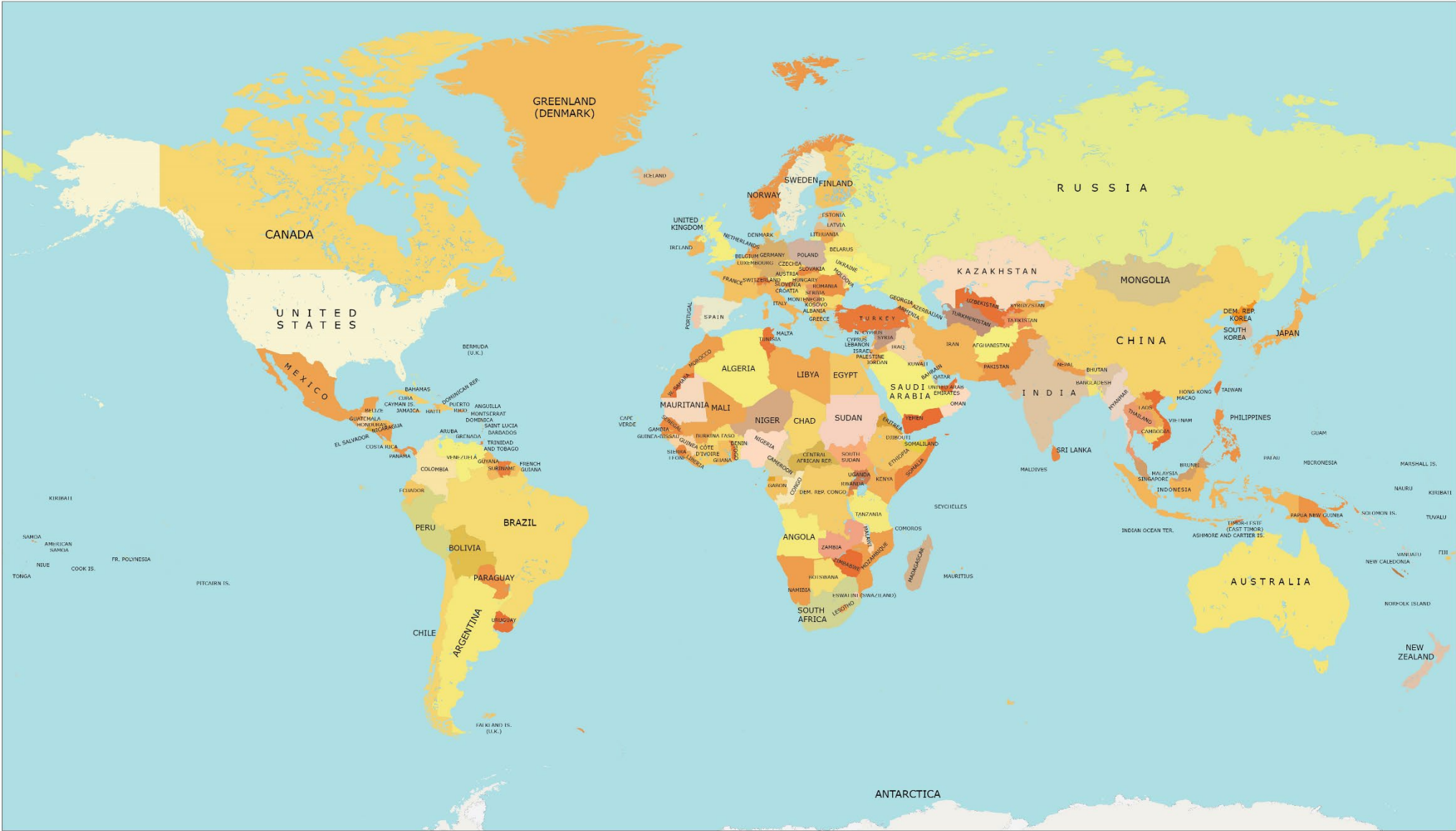
5 De leerlingen reflecteren over de eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.

Ik denk na over mijn eigen beleving bij het bekijken van deze kunst.	Ik denk na over mijn eigen beleving bij het beluisteren van dit muziekstuk.
Wat doet dit werk met mij? Hoe beleef ik het waarnemen en bekijken? Bij een eerste aanblik en na grondiger beschouwen voelde ik mij ... Omcirkel de passende emotie(s) in onderstaande lijst.	Wat doet dit werk met mij? Hoe beleef(de) ik het beluisteren? Voor, tijdens en na het beluisteren van dit muziekstuk voelde ik mij ... Omcirkel de passende emotie(s) in onderstaande lijst.
Wat doet deze visuele kunst met mijn gedachten? Waaraan denk ik?	Wat doet deze muziek met mijn gedachten? Waaraan denk ik?
Blijf ik visueel geconcentreerd of dwalen mijn gedachten af? Ik focus op een specifieke bouwsteen.	Blijf ik auditief geconcentreerd of dwalen mijn gedachten af? Ik volg een specifieke bouwsteen.
Welke invloed heeft dit beeldend werk op mijn gedrag?	Welke invloed heeft dit stuk op mijn gedrag?
Dit beeldend werk of deze stijl: ☐ brengt mij in een goede sfeer ☐ maakt me blij ☐ laat me filosoferen ☐ verbetert mijn slaap ☐ maakt me helemaal wakker ☐ doet me gelijkaardige werken zoeken ☐ verandert mijn manier van kijken ☐ maakt me droevig of boos ☐ inspireert mij, brengt mij nieuwe inzichten, ☐ raakt mij ☐ verbetert mijn gemoedstoestand ☐ verlaagt mijn pijn ☐ maakt mij rustig (ademhaling, hartslag), verlaagt mijn stress ☐ geeft mij een veilig gevoel ☐ zorgt ervoor dat ik mij beter kan uiten... ☐ ...	Dit muziekstuk/deze muziekstijl: ☐ brengt mij in beweging (dansen, voet tikt mee, hoofd beweegt mee...) ☐ motiveert mij, verhoogt mijn werktempo ☐ beïnvloedt mijn koopgedrag ☐ verbetert mijn slaap ☐ doet mij andere kleren dragen ☐ bezorgt mij andere vrienden ☐ verandert mijn manier van spreken ☐ leidt mij af ☐ inspireert mij, bezorgt mij andere overtuigingen, brengt mij nieuwe inzichten, ☐ raakt mij ☐ verbetert mijn gemoedstoestand ☐ verlaagt mijn pijn ☐ maakt mij rustig (ademhaling, hartslag), verlaagt mijn stress ☐ geeft mij een veilig gevoel ☐ zorgt ervoor dat ik mij beter kan uiten... ☐

BIJLAGE: GEVOELSMETER

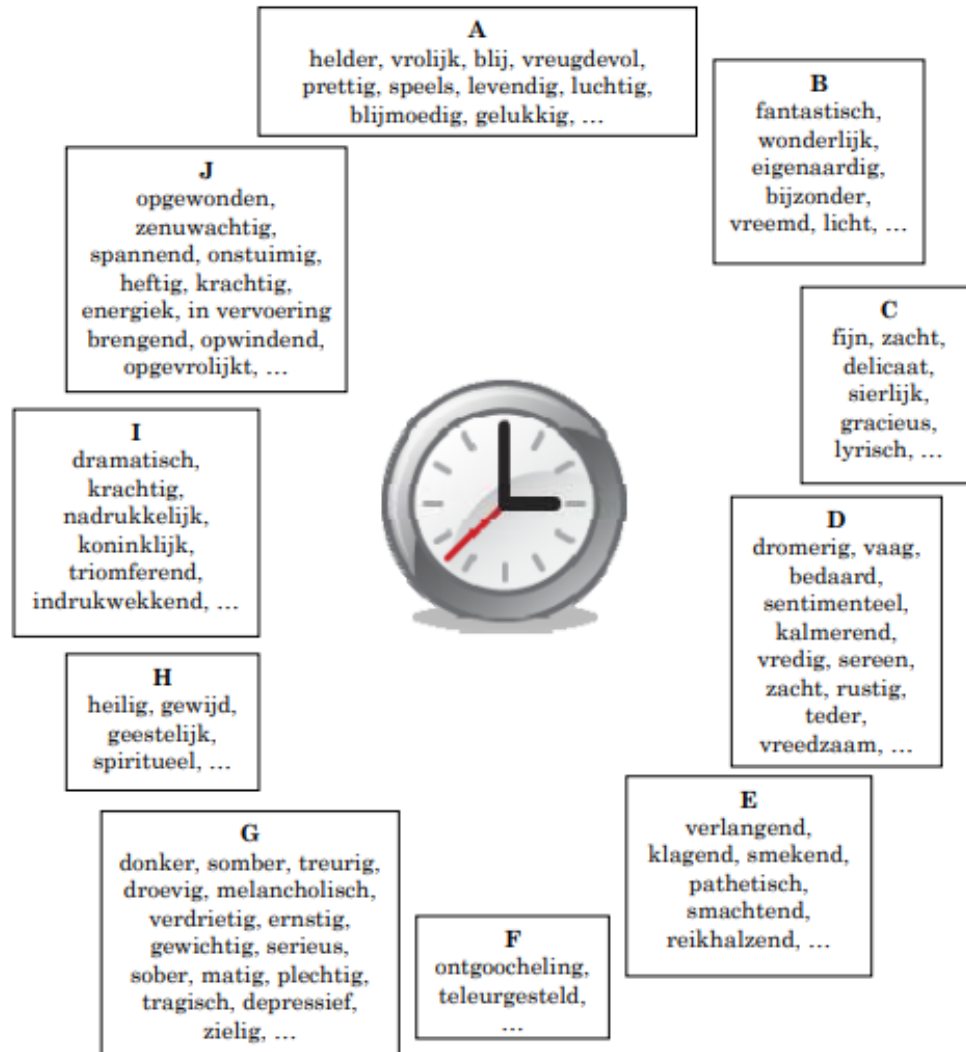
Eenvoudige adjectiefklok voor starters

Originele adjectiefklok

In welke categorie hoort de emotionele werking van het kunstwerk thuis.

Welke adjectieven zou je gebruiken om de emotionaliteit van het kunstwerk te omschrijven?

Adjectiefklok (naar Hevner-Farnsworth)

Welk groepje adjectieven past het best?

A vrolijk, blij, helder, vreugdevol, prettig, speels, levendig, luchtig, gelukkig ...	B fantastisch, wonderlijk, eigenaardig, bijzonder, vreemd, licht ...	C Fijn, zacht, delicaat, sierlijk, gracieus, lyrisch ...	D dromerig, vredig, sereen, zacht, rustig, teder, vreedzaam, vaag, bedaard, sentimenteel ...
L kwaad, boos, agressief, woedend, schreeuwerig ...			E Verlangend, klagend, smekend, pathetisch, smachtend, reikhalzend ...
K Angstaanjagend, verbijsterend, schokkend, schrikwekkend paniekerig ...			F ontgoochelend, teleurstellend ...
J Opgewonden, zenuwachtig, spannend, onstuimig, heftig, krachtig, energiek, opwindend ...	I Dramatisch, ernstig, serieus, krachtig, gewichtig, nadrukkelijk, plechtig, koninklijk, trionferend, indrukwekkend ...	H liefdevol, warm, vertederend, innig, hartelijk, toegewijd, geestelijk, spiritueel, esoterisch ...	G donker, somber, treurig, droevig, melancholisch, verdrietig, sober, tragisch, depressief, zielig ...

Wat straalt het kunstwerk uit? Wat doet het met jou?

In welke categorie hoort de kunst (Beeld, Dans, Muziek, Woordkunst/drama of

Audiovisuele kunst) voor jou?

Kies een passend woord uit de categorie.

Het gaat om jouw mening, dus kun je geen fouten maken!